

ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

ว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งระหว่างที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

(Coronavirus Disease : COVID-19)

พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่ปรากฏสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก การติดต่อสื่อสารระหว่างกันไม่อาจดำเนินการได้ตามปกติ ศาลยุติธรรมจึงจำเป็นต้องปรับระบบการดำเนินคดีแพ่งในวิธีใหม่โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของคู่ความหรือผู้มาติดต่อราชการเป็นสำคัญ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประธานศาลฎีกาจึงวางระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งระหว่างที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coronavirus Disease : COVID-19) พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ระเบียบนี้ให้ใช้เฉพาะในช่วงที่ยังมีวิกฤตการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ข้อ ๔ การยื่นคำฟ้อง การนั่งพิจารณาและการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฟังฟังใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก และในกรณีที่มีการถ่ายทอดภาพและเสียงของคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมายังศาลในลักษณะการประชุมทางจอภาพหรือผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือแอปพลิเคชันอื่นให้ถือว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้น

ข้อ ๕ การดำเนินการตามข้อ ๔ ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๓ และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

ข้อ ๖ การส่งหมายหรือเอกสารไปยังคู่ความหรือบุคคลใด ๆ อาจส่งไปยังที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ตามที่คู่ความหรือบุคคลดังกล่าวได้แจ้งไว้ต่อศาล

ข้อ ๗ ในประกาศนัดไต่สวนคดีไม่มีข้อพิพาทและหมายเรียกให้จำเลยยื่นคำให้การให้ระบุวิธียื่นคำคัดค้านหรือคำให้การผ่านทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ให้ทราบด้วย

คดีไม่มีข้อพิพาท

ข้อ ๘ การยื่นคำร้องขอจัดการมรดก ไม่ว่าจะยื่นผ่านทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์หรือมายื่น ณ ที่ทำการศาล สามารถขอให้ไต่สวนคำร้องขอโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้กำหนดวันนัดไต่สวนเมื่อพ้น ๑๕ วัน นับแต่วันยื่นคำร้องขอหรือระยะเวลาที่ยาวกว่าแล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร และประกาศนัดไต่สวนให้บุคคลทั่วไปทราบทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

(๒) ผู้คัดค้านอาจยื่นคำคัดค้านทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์หรือมายื่น ณ ที่ทำการศาลก็ได้

(๓) การไต่สวน ให้ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่กรณีมีผู้คัดค้านและผู้คัดค้านไม่มีความพร้อมที่จะใช้วิธีการดังกล่าว ก็ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เท่าที่ทำได้ และจะบันทึกคำเบิกความของพยานแต่เพียงโดยย่อไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาก็ได้

คดีไม่มีข้อพิพาทกรณีอื่น ให้ใช้วิธีการเดียวกัน แต่กรณีมีผู้คัดค้าน ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒

คดีมีข้อพิพาท

ข้อ ๙ เมื่อโจทก์ยื่นคำฟ้อง ให้แจ้งโจทก์ว่าศาลจะพิจารณาคดีโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และให้กำหนดวันนัดเฉพาะกรณีที่ฝ่ายโจทก์พร้อมที่จะใช้วิธีการดังกล่าว โดยการออกหมายเรียกให้ระบุว่าศาลจะนำวิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อให้จำเลยเตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้าและจำเลยอาจยื่นคำให้การผ่านทางระบบรับส่งอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ การส่งหมายเรียกในขั้นนี้ให้ใช้วิธีปกติ

กรณีที่โจทก์ยังไม่พร้อมที่จะใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้รับคำฟ้องไว้แต่ยังไม่กำหนดวันนัดเมื่อโจทก์แจ้งว่าพร้อมแล้วจึงจะกำหนดวันนัดและออกหมายเรียกไปยังจำเลย ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่ประสานงานสอบถามความพร้อมเป็นระยะ ๆ

ข้อ ๑๐ ไม่ว่าจำเลยจะได้ยื่นคำให้การไว้หรือไม่ หากจำเลยไม่เข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์และไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานนัดแรกหรือวันนัดพิจารณาซึ่งถือว่าจำเลยขาดนัด ให้ดำเนินคดีไปฝ่ายเดียว

เพื่อความรวดเร็วในการนำสืบพยานเอกสารในคดีซึ่งจำเลยอาจขาดนัดตามวรรคหนึ่ง (คดีจัดการพิเศษ) อาจให้โจทก์แนบสำเนาเอกสารดังกล่าวมาท้ายฟ้องและนำต้นฉบับมาให้เจ้าหน้าที่ศาลตรวจสอบในวันยื่นฟ้องหรือก่อนถึงวันนัด และให้ทำบันทึกการตรวจสอบเสนอศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน แต่ถ้ายังมีความจำเป็นต้องสืบพยานบุคคลเพื่อรับรองเอกสารจะบันทึกคำเบิกความของพยานแต่เพียงโดยย่อไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาก็ได้

ข้อ ๑๑ ถ้าจำเลยมาศาลในวันนัดครั้งแรก

(๑) หากคู่ความประสงค์จะทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ก็ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีปกติ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

(๒) หากคู่ความประสงค์จะเจรจา ให้เจ้าหน้าที่ขอที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และบัญชีผู้ใช้แอปพลิเคชันที่สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกับจำเลย พร้อมกับจัดทำรายงานเจ้าหน้าที่ให้จำเลยลงชื่อไว้ เพื่อดำเนินการนัดไกล่เกลี่ยทางออนไลน์ต่อไป แล้วเสนอรายงานดังกล่าวต่อศาลเพื่อจดยางานกระบวนการพิจารณาในภายหลัง ถ้าไม่อาจตกลงหรือยอมความกันให้ดำเนินการต่อไปตาม (๓)

(๓) หากจำเลยประสงค์จะต่อสู้คดี ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๒

ให้นำวิธีการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความสำหรับคู่ความที่ไม่สามารถเดินทางมาศาล

ข้อ ๑๒ กรณีตามข้อ ๑๑ (๓) ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ขอที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และบัญชีผู้ใช้แอปพลิเคชันที่สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกับจำเลย

(๒) สอบถามจำเลยว่าจะดำเนินคดีโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่และบันทึกไว้

(๓) กำหนดวันนัดครั้งต่อไป (นัดพิจารณา/นัดชี้แจงสถาน/นัดสืบพยาน) โดยประสานงานกับโจทก์ด้วย

(๔) จัดทำรายงานเจ้าหน้าที่และให้จำเลยลงชื่อไว้ แล้วเสนอรายงานดังกล่าวต่อศาลเพื่อจดยางานกระบวนการพิจารณาในภายหลัง

กรณีที่จำเลยไม่มีความพร้อมในการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนถึงวันนัด ให้ประสานงานสอบถามจำเลย หากยังไม่พร้อม ให้แจ้งจำเลยมาศาลตามปกติ และเมื่อถึงวันนัด ให้ศาลดำเนินการกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เท่าที่ทำได้

ข้อ ๑๓ ให้จัดทำบัญชีคดีที่ยังไม่มีวันนัดทั้งหมด และเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดได้คลี่คลายลง ให้ตรวจสอบว่าแต่ละคดีต้องใช้วันนัดสืบพยานกี่วันแล้วกันวันนัดที่มีเหลืออยู่ในบัญชีศูนย์นัดความให้คดีเหล่านั้นได้รับการพิจารณาโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๑๔ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่นำเข้าข้อมูลคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นลงในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของศาลให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้คู่ความตรวจสอบและขอคัดสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ทางระบบดังกล่าวโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ข้อ ๑๕ เพื่อให้การปฏิบัติตามระเบียบนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ศาลอาจกำหนดแนวทางปฏิบัติของแต่ละศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๑๖ ในกรณีมีความจำเป็นต้องมีวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดในทางธุรการเพื่อให้การปฏิบัติตามระเบียบนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมอำนวยความสะดวกและกำหนดวิธีการนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
เมทินี ชโลธร
ประธานศาลฎีกา